Den ongeveynsden Nederlantschen patriot, voorstaende de ...

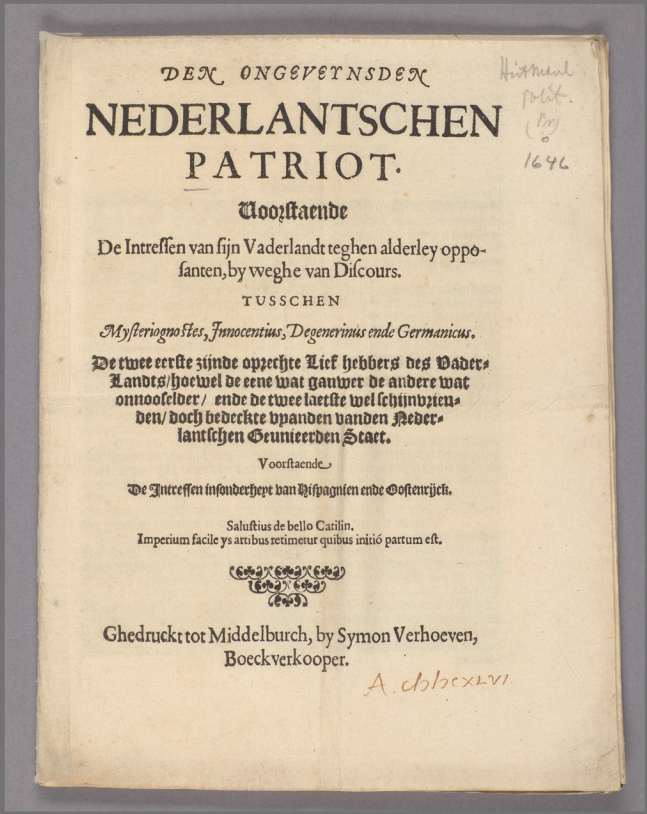

DEN ONGEVEYNSDEN

NEDERLANTSCHEN

PATRIOT.

Voorstaende

De Intressen van sijn Vaderlandt teghen alderley oppo-
santen, by weghe van Discours.

TUSSCHEN

Mysteriognostes, Innocentius, Degenerinus ende Germanicus.

De twee eerste zijnde oprechte Lief hebbers des Vader-
Landts/hoewel de eene wat gauwer de andere wat
onnooselder/ ende de twee laetste wel schijnvrien-
den/ doch bedeckte vpanden vanden Neder-
lantschen Geunieerden Staet.

Voorstaende

De Intressen insonderheyt van Hispagnien ende Oostenrijck.

Salustius de bello Catilin.
Imperium facile ys artibus retinetur quibus initiò partum est.

Ghedruckt tot Middelburch, by Symon Verhoeven,
Boeckverkooper.

Tryck // / 125 B 14 c Br. 1646 Patriot

Tillkomstår s.a. 1646
Digitaliserad år 2019

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

DEN ONGEVEYNSDEN

NEDERLANTSCHEN PATRIOT.

Voorstaende

De Intressen van sijn Vaderlandt teghen alderley opposanten, by weghe van Discours.

TUSSCHEN

Mysteriognostes, Innocentius, Degenerinus ende Germanicus.

De twee eerste zijnde oprechte Lief hebbers des Vader-Landts/hoewel de eene wat gauwer de andere wat onnooselder/ ende de twee laetste wel schijnvrienden/ doch bedeckte vyanden vanden Nederlantschen Geunieerden Staet.

Voorstaende

De Intressen insonderheyt van Hispagnien ende Oostenrijck.

Salustius de bello Catilin.
Imperium facile ys artibus retimetur quibus initió partum est.

Ghedruckt tot Middelburch, by Symon Verhoeven, Boeckverkooper.

Hüthmann polit. (Br) 1646

A. cbbcxlvi.

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

Den ongeveynsden NEDERLANTSCHEN PATRIOT.

Degenerinus.

IEk wenschе u goeden dach / mijn confidente Vrient waer hebt ghy soo lange gesteken / dat men u in eenighe weken nergens heeft konnen aentreffen? ick hebbe u verscheydenmaelen aen u Huys ghesocht / maer tot noch toe hebbe ick 'tgeluck niet ghehadt van u te konnen vinden / ick en gheloobe niet of ghy moet van Huys geweest zijn.

Germanicus. Ghy hebt het recht geraden / ick ben voor eenighe dagen inden Hage geweest / met meyninge om my wat te verluchten in die aengename soete beplantede plaetse ende door dat middel oock wat te diverteren de melancholie / die my eenigen tijdt herwaerts veroorsaeckt hebben mijn bedenckingen over de hedendaechsche Constitutien van saecken / ende Apprehensie van noch verder verloop: Edoch ben in mijn Gogemerck 'teenemael bedrogen: Coelum, non animum muntavi. In plaetse dat ick my daer wat soude verquicken / kome ick veel melancholijcker t'Huys / als ick derwaerts was ghereyst; soo dat ick my verblijde u hier te vinden om mijn hert eens uyt te spreecken; soo het u niet verveelt / laet ons een uyrken ofte twee hier buyten wandelen: ick weet dat ick soo openhertich met u mach gaen als met my selven.

Degenerinus. Ghy hebt goede reden soodanich ghevoelen van my te hebben onse Humeuren komen van outs wel over een / dat u behalt placht my niet seer te mishagen. Ick ben wel te vreden desen naermiddach u gesel schap te houden; maer ick vreese dat ick u kleynen troost sal konnen geven teghen uwe Melancholije. 'tHooft loopt my al mede dapper om / uyt 'tgene ick van verscheyden Quartieren ende saecken dagelijcks verneme / ick duchte dat wy beyde aen een seer hincken / ende twee naeckten konnen malkanderen niet kleeden.

Germanicus. 'tIs waer / maer twee schurf de konnen malkanderen noch wel kraeuwen. 'tHert moet een klagher hebben / ende hoewel sulcx niet altijt vasten troost aenbrengt / soo geeft het noch altijdt eenige verlichtinghe / wanneer twee Vrienden / haren onderlinghen noot malkanderen vrymoedelijck moghen klaghen; Hoc ipsum solaty loco eſt, inter multos dolorem ſuum dividere, maer als ick my wel bedencke / mijn Vrient / wat sal ick u klaghen? waer sal ickbe ginnen; het loopt ons alles teghen; in den Duytschen Krijch / inde Handelinghen tot Munster ende Osenabrugghe, de Keyser werdt van den eenen verlaten / de andere heeft zijne Neutralitept met de Vranden van 'tHuys van Oostenrijck ge-

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

ghemaeckt / de derde is in onderhandelinghe / ende ondertusschen baltmen tot Osenabrugge die Keyserschе Gesanten van alle hanten op't lijf men soeckt de tegenwoordige Fortune vande Oorloge/te ghebruycken om Keyserlijcke Majestept alles af te knevelen/ende zijne Vederen aller wegen soo schoon upt te plucken/datmen dien wijt-beroemden Adelaer wel sonde willen naeckt maken/ende naer soo langen Oorloch voor de ooge van alle de Werelt ten thoon stellen/ de Zweden trecken/de Fransche plucken / ende als of het niet ghenoech ware/dat sp elck voor haer particulier met goede parthijen door gingen/ soo trecken sp haer noch aen de pretensien van andere/ die in het Duytsche Rijck den Keyser oorsaeche van alle dese langhduprige Troubelen geweest zijnde/billicklijck behooren te dragen de rechtveerdige straffen van haren halstarrigen wrevel. Neffens de Protesterende Vorsten ende Stenden in't Duytsche-Rijck. Wiltmen insonderhept het Huys Pfalts gherestitueert hebben/het welcke den Keyser altijdt een Doorne in de voet geweest is/dat recommandeert desen Staet / hare Pleinpotentarisen nu onlancx tot dien eynde van Munster tot Osenabrugghe gheweest zijnde/dat begeert Vranckrijck/daer op dringht Zweden aen/met sulcken ernst dat sp de Wapenen nopt en willen nederleggen/voor datmen haer daer in te wille sp/ende om Vranckrijck noch verder daer toe te engagieren/ soo hebben sp onlancx eene Statelijcke Ambassade tot dien eynde naer Vranckrijck ghesonden/ ende seght men dat voor ghemelte Ambassadeur le Comte de la Gardie al twee Schepen zijn versocht ende toeghestaen om hem van Calais herwaerts over te halen ; in meyninghe om de Staten noch meerder op te rockenen / datse in dit stuck souden willen gaen niet simpelijck by wege van recommendatie/(ghelijck ick hoore dat haren last tot noch toe niet verder leght) maer datse oock souden krachtiger Motiven ende Comminatien willen gebruycken/ende sullen de Staten aparent daer licht toe te bewegen zijn: want ingheballe dese twee Kroonen met het Huys Pfaltz in Religie verschillende/ upt lief de tot de gherechtighept ende ruste vande Chrijstenheyt haer aende Restitutie van't selve soo veel laten geleghen zijn/hoe sullen de Staten van een ende deselve Religie zijnde met ghemelte Huys ende door verschepden voorgaende Notabele Assistentie ende weldaden soo grootelijck aen het selve verobligeert / sonder blame van hare Religions verwanten konnen stille staen / pet verders ende ernstighers voor het selve in't werck te stellen ? soo dat ick duchte datmen het Huys van Oosten-rijck aller wegen sal op't lijf vallen/ende gansch onverdraechelijcke konditien soecken af te perssen : daer by komt dat de Beyer-Vorst nu oock soo t'eenemael werdt benepen / de Zweden nu weder in zijn Lant gheballen zijnde ende verschepden passen al hebbende inghenomen/ soo dat Keyserlijcke Majestept gantsch gheene hulpe van desen selfs verleghenen Vorst en heeft te verwachten. Ick was van goeder hant bericht/dat groote debboyzen wierden aengewent dat ons Legher lange voor desen soude t'Huys gekomen hebben/ende was door de goede Officien van sommige over ende weder repsen de Personnagien/soo ick verstaen hebbe/de saecke soo verre gebracht/dat aende spoedige t'Huys-komste van ons Le-

ger

ger geen twijffel scheen te wesen; dan soudemen de handen hier wat los gekregē hebben/ende Piccolomini soude dan met thien duysent mannen opghetrocken hebben/om het Keyserschе ende Beyersche Legher te hulpe te komen / in hare tegenwoordige ongelegentheyt/waer in deselve door de Legers van de geconfedereerde zijn ghebracht ; maer de Fransche (die ick en weet niet waer al hare Spions ende af-vliegers hebben) zijnder achter gekomen/ende hebben de Staten daer af gewaerschout/het Desseyn ontdeckt / ende alsoo de t'Huys-komste van ons Leger om verre gestoten/ja selfs de Staten van Hollant (daermen sulcx int minste niet van verwacht hadde/als diemen presumeerde dat de groote Leger-Lasten moede zijnde/aldergenegenst souden geweest hebben om het Leger te doen t'Huys komen) zijn de eerste gheweest dewelcke op den 6. September hebben goet ghevonden dat het Legher noch niet en soude in Guarnisoen ghebracht / maer met het selve geageert werden / soo ende daer ten meesten dienste vande Lande soude konnen werden gedaen : ende hebben de andere Provintien met dat advijs van Hollandt haer eenparichlijck gheconfirmeert/ende den Gedeputeerde te Velde sulcks cijto aengheschreven : soo dat / door dit beleyt der Francoysen/den Keyser ende den Hertoch van Beyeren / een moy Spulletgen berockent is/als dewelcke op occasie van het uytblijven van ons Legher in het verwachten van het Piccolominische secours 'teenemael bedroghen werden/ ende daer door in perijckel staen van noch in meerder ongelegentheden te sullen geraken.

Degenerius. Ten is de Keyser noch den Hertoch van Beyeren niet alleen/die door het verblijf van ons Legher te Velde groote schade komen te lijden / maer oock den goeden Koninck van Hispagnien wert daer door oock merckelijck gheinteresseert : want by aldien ons Legher ware in Guarnisoen gheweest / soo wanneer den Marquis de Carassena wierde gheslagen/men soude gemelte Troupen van stonden aen ghesecondeert ende de verdere Progressen vande Fransoysen hebben konnen steuyten / maer ons Legher heeft nu sulcks belet ende de Spaensche ghenootsaeckt een goet aental van Crijsch-Volck by de werck te houden/om op ons Leger ende desselfs desseynen te letten : soo dat ic nu grootelijcks beginne te slibberen in mijne opinie die ick tot noch toe met veele goede Patriotten in Brabant ende Vlaenderen hebbe gehadt. My is dickwils van eenige confidenten uyt Brabant al van overlanghe geschreven/ dat de saecken hier/ by sommigen van die aen't Roer sitten/soo wel beleyt waren/ dat de Spaensche haer van dese onse Velt-tocht (hoe Formidabel die oock scheen te wesen) niet quaets en hadden te bevreesen : ick wierde in den beginne van dit Jaer met die goede luyden in dese opinie niet weynich versterckt/soo wanneer ick bemerckte/ dat ons Leger soo lange voor Dort stille bleef liggen/ende de Spaensche ondertusschen vryheyt hadden / alle hare Guarnisoenen te ledighen (ghelijck sy oock vrymoedelijck deden: sulcx dat in Antwerpen ende de Forten daer ontrent boven 4. a 5. hondert Mannen niet en wierden gelaten/ in andere Guarnisoenen naer advenant) haer Volck by een te brengen ende naer Cortrijck (dat de Fransoysen

 belegert

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

belegert hadden)te marcheeren met intentie om het Fransche Leger (hadde het willen gelucke)op te slaen ende 'teenemael te vernielē: dat het Fransche secours van ses duysent mannen in ons Leger was versocht/scheen oock tot merckelick voordeel vande Spaensche te strecken: want door dat middel hadmen aen gene zijde vande Schelde zwacker vpant aende Fransche ende dienvolgens eene groote verlichtinge/ende aen dese zijde vande Schelde en had men gheen verzwaringe/want soo wel het Fransche Secours als ons machtige Leger wierde in Devotie ende stille duyten Actie ghehouden: wel is waer men heeft het Huys Teemsche ende het Fort 't Boere-gat ingenomen; maer gemerckt de Spaensche voordeelen het eene te zijn van geen importantie ende daerom oock van stonden aen weder wierde gequiteert/ende het andere (dat van seer grooten ghevolghe was ende wel gemesnageert zijnde geweest/ Antwerpen van alle zijne considerabelste Forten soude hebben afgescheyden ende sulcx benaeut/dat het met kleyne moeyten hadde konnen beleghert ende oock naer alle aparentie ghewonnen werden) niet en wierde gesecondeert ende sulcx binnen korte dagen weder moste verlaten werden/soo beelden de goede luyden haer selven in/ (ende ick slecht-hooft en was oock niet wijser) dat dese Interprinsen soo wel waren by de hant ghenomen/om het murmureren van het Volck hier te Lande te voorkomen/dat met allen te bevreesen stonde/alsmen met soo machtighen Legher (dat een heel Coninckrijck soude af-loopen) den geheelen schoonen Somer op een plaets soude stille blijven ligghen/sonder pets te tenteren ofte tot eenighe Actie te treden; maer datmen ondertusschen ofte hoopte dat gemelte aenslaghen niet en souden succederen/ofte tegen hope ende verwachtinge succederende dat de intentie niet gheweest was/deselve conquesten tot nadeel van de Spaensche sich tenutte te maecken. Immers daer was aen gheene zijde sulcken sterchen Impressie/van datmen sich voor ons Legher niet en hadde te bevreesen/dat sy haer dies begonden te vanteren ende door die asseurantien de flauhertige onder de hare animeerden/ende alsoo de toegesloten Beurse verder open kregen; men gincker soo breet mede/dat de Fransche/die ghesiepen al weten/van stonden aen daer af kennisse hebben ghekreghen/ende haer proffijt daer met wel degheliick hebben weten te doen: hare geschriften aen de Pleinpotentarijsen van desen Staet tot Munster overgelevert midtsgaders de Remonstrantien vanden Ambassadeur la Thullerie ende den Resident Brasset op den 26. Julij 8. Augusti ende 6. September/Respectivelijck aen de Staten ingegeven/zijn doorgaens verbult met klachten over de non actie van ons Legher ende schamper verwijt dat de Spaensche haer publijckelijck beroemden/dat sy niet quaets van ons Leger en hadden te verwachten/niet teghenstaende alle instantie die ter contrarien van weghen de Kroon Vranckrijck mochten werden aenghewent: 'tis waer de Spaensche en hebben haer over ons Leger/dit Jaer (gelijck oock eenige voorgaende) des alles onaengesien niet seer te beklagen; maer dat my met veele goede aen d'ander zijde ten hooghsten bekommert/is/dat ons Legher nu de Fransche te gheballe/noch in't Velt blijft/nu het daer op aen komt/datmen de Spaensche de handen vry de-

voor-

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

hoorde te gheven / om de Franschen van voor Duynckercken te helpen/of andere hare dessepnen te breecken datmen nu de Schepen op de Cust sent ende meer andere daer na toe commendeert om die te benouwen ende te besetten / ende het Leger na Bergen brengt/ende nieuwe dessepnen in't hooft schijnt te hebben dat en kan ick heffen noch leggen / niet wetende waer sulcx t'Huys te brengen ; oordeele ober sulcx soo onse Oorloch- Schepen van voor Duynckercken ende ons Heyr-Leger niet in korten t'huys komt/dat de Fransche al spelende met Duynckercken sullen doorgaen / ende dan mach de Coninck van Spagnien het verlies vande Nederlanden de Hollanders danck weten/dewelcke alsse maer de Spaensche een wepnich favours wilden continueren te bewijsen/ de Franschen en souden Duynckercken nimmermeer bemachtighen / het welcke de Fransche oock selfs wel verstaen / ende daerom soo heeft den Hertoch van Anguin soo ernstelijck versocht/ dat alsso hy nu stont opt poinct om in't werck te stellen een groot dessepn van geen geringe consequentie (waer toe ons Leger absoluteliyck was van noode) dat onse Legher doch mochte ageren ofte by attacque van eenighe plaetse ofte by diversie/ofte ten minsten dat het noch eenigen tijdt mochte te Velde blijven : Ick hebbe oock verstaen dat onse Gedeputeerde te Velde upt S. Gillis van den 16. September hebben geschreven/ dat het Leger naer Bergen soude werden getransporteert / om van daer yet goets te tenteren tot den dienst van onsen Staet/als oock tot soulagement van den Hartoch dan Anguin : Ick hope datmen door het quaet/regenachtich kout weder/sieckte van't Legher/ende andere consideratien/ van dit voornemen in korten sal af-staen / oft datmen de Spaensche soo veel tijd sal geven/datse de Passen t'elcken al zullen beset hebben eer ons Leger gereet sal wesen yets by der handt te nemen / maer somen daer inne soude opiniatreren ende Duynckercken daer op mochte komen verlozen te werden/soo bekenne ick vont upt / ofte dat ick met vele goede lupden van d'andere zijde / in mijne opinie/aengaende verschepden/die gheen ghering belept van saecken hebben/schandelijck ben bedrogen/ ofte soo wy niet bedrogen zijn gheweest/ dat dan de schijven in't Spel/wyr wat moeten verset zijn/ want na mijn opinie en placht het soo niet te gaen.

Germanicus. Daer hoore ick u mijn Vrient ; het konde wel wesen dat ghy de Spijcker daer recht op't hooft ghetroffen hadder / want doen ick inden Haech was/soo wasser sulcken onweer inde Lucht/ als of het een Zee- Hoose ware geweest / die alles'tonderste boben dreychde te werpen : om klaer te spreken : sy hebben den Griffer Musch een instructie voorgeschreven ende doen bezweren/ende dat noch sulcken Instructie / dat ick schrickte doen ick se las : want de Man wert'teenemael gedegradeert/upt de Zadel gelicht ende in't Voet-Sant ter neder gworpen.

Degenerinus. Wat seghje Cameraet? Een Instructie? voor de Griffier Musch? dat is wel deghelijck den Paus in den Ban doen : Ick bidde u seght my doch eens wie dat Komeyns stuck heeft derben by der handt nemen : Ick meynde dat hy het alles onder de Linie hadde/en dat niemant aen zijn stock en dorste bassen/ende

dat

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

dat het alles na zijn Pijpen moste dansſen: immers als ick inden Haghe by de Staten Generael wat te doen hadde/ ick hebbe door hem alleen altijt veel meer weten te wege te brengen / dan of ick by na alle de andere Heeren aen mijn snoer gehadt ende hem alleen tegen hadde/ sulcx dat ick door lange experientie hier op soo was afgebaerdicht/ dat ick op't leste met hem alleen maer negotieerde; hoewel ick de andere Heeren rontom pro forma oock eens ginck aenspreecken / dat hy my altijdt belaste te doen; maer ick bidde u seght my doch/ wie heeft de Kat de Bel aen derven binden?

Germanicus. Wie? alle met malkanderen: ende ghy weet wel het oude spreeckwoort Ne Hercules quidem contra duos. Wat soude hy dan tegen hen allen hebben konnen doen; hy dede in't eerste zijn beste wel om haer na gewoonte te versnaeuwen/ hy voer den eenen in zijn Baert/ hy braechde den anderen oft hy Fiscael wilde zijn/ somma ten ontbrack aen zijn couragie niet / om hemselven ontsacchelijck te maecken/ maer 'twilde hem niet ghelucken / de Heeren en pasten op hem niet/ ende door dien dat eenige van zijn Cristoffels ghestorven / misschien oock eenighe absent waren/ soo konde hy 'tracks inde Wint ende teghen sulcken fellen Stroom niet op zeylen / maer viel van stonden aen inde neer / ende aen lagher Wal. Sy sonden hem ende zijn Schoon-vader Cats (die't immers niet en raechte) bupten in de Trefves-Camer, ende besoigneerden over dit stuck in haer absentie ende na dat sy daer 3. a 4. uren hadden ghepatienteert/ soo concludeerden de Heeren ende schepden sonder haer weder te doen binnen roepen.

Degenerinus. Dat en was voorwaer gheen klepn ende onghewoon affront. Maer ick en han dat noch niet bevroeden hy en moet die Heeren van zijn preuven niet mede ghedeelt hebben / hadde hy daer in wat liberaelder gheweest/ het en soude misschien soo verre niet ghekomen hebben.

Germanicus. Wat seghje mededeelen? hadde het daer mede te doen geweest/ ick verseechere u/ hy soude die bupe (die hy al eenigen tijdt te voren van verre sach komen aendrijven) ghenoech ontgaen hebben. Want hy is met dit Ampt soo rijck ghworden/ dat hy't op bry veel niet eens en soude hebben laten aenkomen/ hadde hy daer met die storm konnen af-wijsen; maer naer dat ick die Heeren/ die het hem hebben ghedaen/ inden Haghe zijnde/ hebbe hoogen beschrijven / soo en had hy die lupden niet voor. Het zijn een deel harde hoofden ende Parlementarische Pyms / dieje door geen gaben ofte geschencken en sout weten te bupgen te bewegen/ ofte selfs niet door een Goude Stock een stroo-breet soudet konnen bupten haer tret doen gaen.

Degenerius. Ey! Ey! goeden Man: moet hy nu noch dit affront lijden / ende het Griffiers Ampt nu over de 18. Jaren soo proffijtelijck bedient hebbende/ sulcx dat hy ten naesten by rijck genoech gewoorden zijnde/ nu haest met eeren daer hadde konnen uptscheyden/ nu noch voor't laetste aen een Instructie ghebonden werden/ daer hy niet alleen so merckelijcken schade door komt te lijden/ maer oock ghy ende ick ende veele andere ons ghelijcken/ die hem soo dickwils van doen hebben. Ick en weet niet hoe dat de goede man soo inden haet komt

ende

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

ende op sulcken quaden naem van noȝt hept ende stupȝhept is geraeckt. Ick en hebter altȝdt nopt aen bevonden wanneer ick quam / ick was hem altȝdt eben wellekom/hy viel my soo vȝiendelȝck ende beleeft als of ick zȝns gelȝcke ware geweest/versocht ick pets te hebben / raeckende den dienst banden Coninck van Spangien hoe secreet het oock mochte wesen 'twas altȝdt booȝ mȝn ten besten.

Ende ick hebbe u dickwils oock met soo goeden contentement ende respect van hem hooȝen ghetuygen/ja ick soude wel derven ghelooven/datter niet licht een Gȝiffier sal komen / die soo accommodabel zȝn sal/ick hooȝde onlancx seghen dat de Heeren Pleinpotentiarȝsen van desen Staet aen hare pȝincipalen hebben moeten bekennen / dat de Spaensche Pleinpotentiarȝsen tot Munster vele Resolutien ende Particuliere Debatten ober deselve hier ter Generalitept genomen ende geballen eerder hebben geweten als de Afgesanten van haer Ho: Mog: selve / ende datse de Spaensche aen de onse hebben weten te segghen/eer hare Excellentien volkomen kennisse daer af hadden ghekregen. Ist niet eene gerieffelȝcke ende beerdighe expeditie? 'tis waer hy liet het hem redelȝck wel betalen; maer ebenwel men kondet noch altȝdt krȝghen / ende ten komt den Keyser ofte den Coninck van Spagnien noch gheen Potentaten daer op niet aen/dat sy wat ghelt spenderen/ alsse maer de secreten van desen Staet booȝ dat middel konnen te weten komen. Maer seght my eens / wat opinie hadmen in den Haech van dese Instructie; meynden men niet/ als dese furie wat ober soude zȝn/dat de onderhoudinge van deselve wel soude komen te berslaeuwen?

Germanicus. Ick beken/dat veele die hope hadden/als sommige Heeren (die nu in berschepden Commissien zȝn)souden wederghekomen wesen / dat dan de Hecken wel weder souden werden verhangen / ende het Schip wel ober een anderen Bouch soude werden gestupȝt; maer andere/ende niet sonder reden / waren van een ander geboelen ende meynden dat die Instructie wel soude houden; ghemerckt niet alleen de Heeren (die hem dit Spulletgen hebben gespeelt) het werck soecken vast te maecken in hare Respective Pȝobintien; maer oock vermits daghelȝckx blaeu Boecxkens teghen de Gȝiffier beginnen upt te komen/ waer in hy stoutelȝck beschuldicht wert van godloose coȝruptien ende Kupperȝen / die hy met zȝne complicen soude hebben begaen; waer upt verstandighe Lupden niet alleen ooȝdeelen / dat de Gemeente tegens den Man gaende is/ maer oock te gemoet sien/ dat niemandt onder de Heeren in ernst een Harnasch om zȝnes wille sal begeeren aen te trecken/eensdeels om niet te geraecken in de Generale ongenade vande Gemeente/anderdeels om sich booȝ een al te pverich aennemen zȝner saecken niet suspeckt te maecken/ van te zȝn onder het ghetal zȝner complicen daer inde blaeu Boecxkens van gementioneert wert soo dat veele meynen dat de Gȝiffier hem gheluckich sal hebben te achten soo het maer daer by noch mach blȝven/dan sal hy wel te vȝeden zȝn ende seggen / Colluctari cum minoribus malis non vacat, ubi metus Major apparuit.

Degenerinus. Nu beginne ick te vatten waer het van daen komt/ dat het ter

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

Generalitept soo wat teghen onse sin loopt; die onversetteliicke dzupsers/niets aensiende/zeplen recht dooz Zee; ende de Gziffier met de zijne/in dit onweer te ranck zijnde / moeten zwichten ende een reefsen in binden: maer ick wensche van herten datmen slechts niet verder en gae. Ick hebbe onlancks een Briefken hoozen lesen upt Antwerpen gheschzeben/daer by sich ymant pzesenteerde/ onder conditie van zijn eyghen Pardone/enighe plaetsen te ontdecken daermen de Hollantsche Dijcken hadde doozboozt/ met meyninge om het geheele Landt in te steecken ende te laten onderloopen / daer vielen inde Compagnie verschepden speculatien ober dat doozboozen ende doozsteecken vande Dijcken/sommige wildent Allegozice verstaen. Ick hope dat het op onse Vzient den Gziffier ende zijn Complicen haer Kap niet en sal dzuppen ende datmen haer daer met niet en sal verdacht houden/ofte datmen in Regart van de Gziffier de pzecijs hept van het Spaensche ende andere Hoben ofte lieber vande Refozmateuren derselbe niet en sal komen te gebzuycke: dewelcke wel altemets hare Officianten/alsser een algemeyn Lant-geschzey tegen deselbe begonde op te staen/alle hare goederen hebben geconfisqueert ende deselbe als een doozwaterde Spongie uptgedzucht / latende aen haer maer soo veel/ al sp oozdeelden / dat sp in gherechticheyt ende redelijckheydt met hare Officien in haren tijdt hadden behoozen ende konnen obertwinnen/ de reste imploperende tot betalinge vande publijcke schulden/ofte tot soulagement ende bergoedinghe van die ghene/ welcke dooz deselbe mochten zijn gekmebelt ende geexactioneert/ want dickwils wilmen seggen dat het soo uptvalt/gelijck eertijts een onder de oude Philosophen sepde; Non durat, nec ad ultimum exit, nisi lenta felicitas:

Germanicus. Daer op past t'gene ick oock hebbe gelesen; Non diu potest, quæ multorum malô exercetur, potentia Stare. Maer o! neen. Ick en hope niet / dat het daer toekomen sal/datmen die teghen ende ober hem roupen en schzepen/ sal dagen/examinere/ hoozen en gelooben/ick bzeese dat hp't niet al wel ront en soude konnen schieten/nochte tot contentement van sulcke naeusiende Heeren/aenwijsen/waer hp in korten aen so veel hondert dupsenden is gekomen/ende alst op sulcken kregelijgen Rekeninge soude aenkomen/dan ware de goede Man in de gront bedurben. Ep neen! zijn Officie heeft hem wel dertich dupsent gulden gekost/ ende dat weten sommige Heeren noch wel: ende wie kan hem dat mispzijsen dat hpter weer af heeft soecken te maken? zijne dertich dupsent gulden souden in 18. Jaren tijts/Intrest van Intrest gerekent zijnde/oock al bzp een goede Somma gewonnen hebben/soo dat de Heeren daer te Discreet toe sullen wesen/als dat sp een Man soo souden ober rugge werpen.

Degenerinus. Ja maer daer zijn misschien maer weynich Heeren in't leven/ die kennisse hebben van die dertich dupsent gulden.

Germanicus. Neen: neen: dese Heeren selbe hebben noch op het alderrigoureuste met hem niet gepzocedeert/maer noch al groote barmhertichept aen hem bethoont: want niet tegenstaende / het eerste Artijckel vande Instructie mede bzenght/dat de Griffier moet wesen een Persoon staende ter goeder Naem en Faem

ende

ende de Heeren schijnen te gelooven dat hy die al langh heeft verlooren ende over sulcks dat hy soodanigh niet volkomentlijck en is: ende daerom oock meynen groote reden gehadt te hebben zijne quade gangen/door dese Instructie in te toomen / soo dulden sy hem evenwel noch in zijn Officie/ende hoewel hy met zijn ordinair tractement / ter somma van een-en-twintich hondert gulden, ghelooft wert volghens dese nieuwe Instructie rechtveerdichlijck over de thien duysent gulden alle Jaren uyt zijn Ampt noch te konnen maecken/(ruym viermael soo veel als de Heeren selve hebben) soo hebben de leden ter vergaderinge noch aengenomen by hare respectijve principalen debvoyren te sullen aenwenden/dat zijn Gagie mochte verhoocht werden / ende waer als het vier-en-twintichste Artijckel vande Instructie mede brenght / dat de Griffier gheen Officien nevens sijn Griffiers Ampt sal moghen bedienen, in geenderhande manieren onder wat prætext het oock sy: daer is het dat hare Hog: Mog: desen Griffier daer van hebben gedispenseert ende hem gunstelijck toeghestaen alle zijne Ampten (als het Hoogh-Bailjouschap vanden vrije in Vlaenderen het Superiutendentschap vande Leenen van een gedeelte van Vlaenderen het Hemeraetschap van Delff-lant welcke hem geen Wint-eyeren in en brengen) vryelijck te mogen bedienen.

Degenerinus. Wel dat hoore ick geerne/dat doet my voorwaer deucht aen mijn herte: seecker dat en zijn noch al de quaetste Heeren niet. Ick was dapper bekommert doen ick u flus hoorde spreecken / dat het met onsen Vrient noch wel arger soude mogen af-loopen: ende dan hadde alle hope voor ons uytgheweest/ om namaels eenighen dienst van hem meer te trecken; ja wanneer oock al een ander in zijn plaets ware ghekomen/'tsy dat hy gedeporteert ware/ofte mochte komen te sterven/het soude te vreesen zijn geweest/dat dit exempel andere af-keerich soude gemaeckt hebben om ons/voor ons gelt eenigen dienst te doen; maer nu de Heeren soo beleeft met hem hebben gegaen / soo soude ick wel hoopen/als hem de schrick wat uyt het lijf sal zijn/dat wy met hem wel weder te wegen sullen geraecken/ende dat oock andere naer zijn doot hen mede wel gevoechelijck sullen aenstellen/siende dat/als het al ten archsten af-loopt / men dan evenwel noch genouch kan behouden blijven; maer een dinck vrees ick: namelijck / dat evengelijck de Officiers hier te Lande uyt de nieuwe Placcaten teghen de Papisten grootelijcks haer proffijt weten te doen / oock alsoo dese nieuwe Instructie/veel dierder als te vooren ons sal doen betalen / als wy yet sullen willen hebben/ende dat ten Reguarde vande meyneedicheyt ende 'tperijckel van in Faem ende ghedeporteert te werden / dat de Griffier wel sal weten te rekenen en oock dier genouch sal willen betaelt hebben. Edoch wat behoeven wy ons daer met oock te bekommeren; wy weten wel waer wy het weer sullen konnen vinden.

Maer hier afscheydende (want het is al te Melancholijcken en onlustige Materie/) ick bidde u seght my doch eens: ist waer dat ick hebbe hooren mompelen datmen begint te hellen naer een eeuwigen Vrede ende niet en soeckt te handelen op een Treves ofte Bestant voor eenige Jaren? die saecke heeft my niet weynich bekommert 'tzedert dat icker yets af hebbe hooren spreecken: wat hebt

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

ghyder doch inden Hage af konnen vernemen? isser oock wat aen / ofte en zijnt maer uptstropselen?

Germanicus. Wat ofte hoe veel daer aen sy ofte niet / en kan ick u niet recht segghen / ick merckte wel dat yder een de mondt daer vol af hadde/ende dat het veele wel smaeckte/doch wat eygentlijck vande saecke sy/en hebbe ick niet konnen vernemen; maer goede Degenerine waerom heeft u doch die saecke soo seer bekommert: de Keyser ende Koninck van Spagnien zijn amechtich ende konnen niet meer ende moeten noodsaeckelijck een eynde vande Oorloghe hebben/ offer nu een Treves ofte Vrede met dese Landen wert ghemaeckt/is u dat niet even-leens/wat onderschept vint ghy daer in?

Degenerinus. Dat sal ick u met korte woorden wel gaen seggen/met twijffelende ofte ghy sult het met my haest oock soo verstaen. Dat weet ghy van outs wel/dat de Coningh van Hispagnien niet konnende dese Landen met ghewelt overwinnen/in den Jare 1608. eenen Treves aen deselve heeft doen aenbieden/ ende alsoo dese Landen niet en wilden handelen / ofte begeerden voor vrije Landen gehent te werden/dat de Spaensche daer met dapper verlegen waren; want aen d'eene zijde konden sy niet langer Oorlogen/ende aen d'ander zijde en wildemen zijn pretensien ende gerechtichept tot dese Landen niet overgeven / datmen over sulcks sich doenmaels op een bequaem expedient ende gaenwe vont heeft bedacht; want men handelde doen met dese Landen (als) met vrije Landen; niet datmen haer inder daet daer voor was houdende ende oprechtelijck erkennende/ maer men merckte haer in die onderhandelinge so aen eben als of sy sulcx waren geweest (in dier manieren gelijck de Coninck van Engelant sich in zijne missijve vanden 2. January 1645. upt Oxford aen zijne Coninginne excuseert/ dat hy in de Tractaten tot Uxbridge die van Londen een Parlement noemde/seggende sulcx wel gedaen te hebben/maer dat hy haer daer mede in der daet voor gheen Parlement erkende/doch sulcx alleen hadde ghedaen/om datmen anders niet begeerde te tracteren/ende dat die conditie ende uptlegginge met eendrachtige approbatie vanden Raet int Raets-boeck was geregistreert.

Germanicus. Het Engelsche Hoff en is soo wijs van haer selven niet: sy moeten die streeck van de Spaensche geleert hebben; Edoch/wat komt sulcx hier te passe/want de Hollanders verstaen die Tale nu beter / als wel voor het aengaen vanden voorsijgen Treves / naer dat Peccius de glossen ende verklaringhen over dien Text gegeven heeft/soo wanneer hy naer expiratie vanden Treves de Landen voor den Coninck van Spagnien quam weder eyschen; en daer by/soo hoore ick/dat de Staten dat stuck nu in dese handelinge soo hebben bezwachtelt ende hare souverainitept over dese Landen soo hebben bedongen / dat de Coninck met alle de Jesuitische subtiliteyten/æquivocatien, mentale reservatien, ende wat diergelijcke practijcken meer zijn/zijne gerechtichept tot dese Landen nopt weder sal konnen opraepen. My is een Copie van het Pleinpouvoir ofte de Spaensche volmacht toegesonden/ick moet het u eens voorleesen/ niet twijffelende ofte ghy sult upt de iteratijve erkenteniſſe des Coninghs van Spagnien / vande independente

dependente vryheyt ende souverainiteyt deser Landen/met my oock moeten toestaen/'tsy datter een Vrede ofte Trefves ghemaeckt wert/dat de Coninck in allen gevalle van alle zijne gerechticheydt ende pretensie tot dese Landen nu ende ten eeuwigen dage af-staet.

De Spaensche volmacht aende onse behandicht luyt in onse Tale als volcht.

DOn Philips door de gratie Gods Coninck van Castilien, van Leon, van Arragon, vande twee Sicilien, van Ierusalem, van Portugal, van Navarre, van Granade; van Coledo, van Valencien, van Gallicien, van Majorca, van Minorca, van Sivilien, van Cerdena, van Cordoua, van Corsica, van Murcia, van Joen, vande Algarven, vande Algecira, van Gibralter, vande Eylanden van Canarien, vande Oost ende West-Indien Eylanden ende 'tvaste Landt vande Occeaensche Zee, Ertz-Hertoch van Oosten-Rijck, Hertoch van Borgoignien, van Brabandt, ende Mylanen, Graf van Absburch, van Vlaenderen, Tirolende, Barcelona, Heere van Biscajen, ende van Mechelen, &c. Om dat ick soo veel en soo seer begeere te beleyden de rust ende Tranquilliteyt vande Onderdanen ende Inwoonderen vande Provintien vande Nederlanden op datse rusten van soo langen wreden Oorloch, om soo veel te beter te komen tot eenen Generalen Vrede in Enropa, ten besten vande Cristenheyt. Ende hebbende by gemeen ende mutuel verdrag verkosen ende betekent de Stad van Munster, in West-phalen totte vergaderinge ende handelinge vande voorsz. Vrede, heb ick betamelijck gevonden Persoonen te nomineren, die in mynen naem hebben te adsisteren met alle authoriteyt ende volmacht op de voorsz Vergaderinge, en specialijck met de Staten vande vrye Provintien vande Vereenichde Nederlanden of haer Ambassadeurs ende Pleinpotentiarijsen, in't Particulier geauthoriseert ende Gedeputeert, consideratie nemende op de suffisante integriteyt, voorsichticheydt, experjentie, intelligentie ende yver van mynen dienst ende welstant vande ruste vande algemene Cristenheyt, die concurreren inde Persoonen van Don Gasparde Braccamonte ende Guz-Man Graeff van Peneranda, Edel-Man vande Camer van myne Rade, ende vande Camer van Iustitie. Mitsgaders myn Ambassadeur extraordinair in Duytslant, Broeder Ioseph Bergaigne, Ertz-Bisschop van Camerick ende Antonis Brun van mynen hoogen Raet in Vlaenderen ende om de satisfactie die sy my altijd hebben gegeven, in verscheyde ende groote Negotiatien die haer sijn opgheleyt gheweest, ende by haer respectivelijck verhandelt, derhalven vertrouwende volkomentlijck, dat sy al t'samen ende elck een in't particulier, in absentie of ongelegentheydt vande eenen of den anderen sullen achtinghe houden op den meesten welstant vande Cristenheyt, ende myne particuliere Interessen, heb deselve genomineert voor myne Ambassadeurs ende Pleinpotentiarijsen, ende in krachte van dese teghenwoordighe, geef ick hun gesamentlijck, ende aen elck een in't particulier in absentie of onghelegentheydt, van wie het sy van henlieden volkomen en absolute macht, om te doen onverture aende Staten vande voorsz vrye Provintié vande Vereenigde Nederlanden, of aen haer Ambassadeurs ende Pleinpotentiarisen die specialijck daer toe sullen wesen geauthoriseert ende geconstitueert. Gelijck mede om te hooren 'tgunt sal strecken tot bevredinghe vande voorsz lange ende wrede Oorloge verweckt inde Provin-

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

tien vande Nederlanden, en de geene die daer van daer haren oorſpronck hebben, tegen de voorſz Staten Generael in andere verre geleghen Landen ende Zeen, ende in gevolch van dien mette voorſz Staten Generael vande voorſz vrye Vereenigde Provintien, of met haer voorſz Ambaſſadeurs ende Pleinpotentiarijſen te treden in handelinghe confereren proponeren, over een komen Kapituleren ende beſlnyten, een goet vaſt ende Inviolabel Tractaet van ruſte, 'tſy van Vrede of van Trefves, belovende voor my, ende voor myne nakomelingen te houden voor altijdt, voor vaſt ende van weerden, precijs ende punctuelijck ſonder eenige foute, alle het gene dat door myne voorſz Ambaſſadeurs ende Pleinpotentiarijſen t'ſamen of by elck in't particulier in abſentie ofte ongelegentheyt van yemant van henlieden ſal weſen verdragen, ende gecapituleert in't voorſz Tractaet mette voorſz Staten Generael of haer voorſz Ambaſſadeurs ende Pleinpotentiarijſen vande bovenghenaemde Vereenichde vrye Provintien ende oock ſelf het te approberen ende ratificeren inden tijt die reciproquelijck ſal worden geſtelt, met beveſtinge van Eede, ende alle ſolemniteyten in ſoodanigen kas noodich, ende gewoonelijck in getuygenis van 'twelck heb ick bevolen te depeſcheren het jegenwoordighe met myn hant gheteyckent, ende gecontreſigneert mette ondertekeninge van myn Secretaris van State, gegeven in Saragoſſa, den 7. Juny 1646.

Ick de Coninck *P. Coloma.*

Onder ſtont geſchreven

Dit is Copie van woort tot woort vande Originele volmacht van S. Mat. die blijft in ons vermogen in Munſter den 3. July Anno 1646. Ende was ghetepckent.

De Graff van Peneranda, Broeder Ioſeph Ertz-Biſſchop van Kamerick, A. Brun.

Lager ſtont in't Franſch geſchreven.

Deſe Copie is gecollationeert met de Copie vande Originele volmacht vande Coningh van Spagnien ghetepckent ende geauthoriſeert als boven/ende accoordeert van woort tot woort mette ſelve/ Ondertepckent I. vander Burch.

IN ghevolghe van welcke volmacht (waerin deſe Landen tot vier diſtinctie reyſen vrije Provintien werden genoemt) heeftmen my bericht/ dat het eerſte Artijckel van het provijſioneel verdrach tuſſchen de Ambaſſadeurs Extraordinaris ende Pleinpotentiarijſen vanden Coninck van Spagnien ter eenre ende de Ambaſſadeurs extraordinaris en Plinpotentairijſen vande Staten Generael der Vereenichde Nederlanden ter andere zijde / omme geinſereert te werden in het Tractaet 'twelck gemaeckt ſal werden tot Munſter/ van woorde tot woorde ſoude luyden als volcht.

In den eerſten verklaert den voorſz Heere Coninck ende erkent, dat de voorſz Heeren Staten Generael vande Vereenichde Nederlanden ende de reſpectijve Provintien

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

Provintien van deſelve, met alle hare geaſſocieerde Landt-ſchappen Steden ende aenhoorige Landen, ſijn vrije ende ſouveraine Staten, Provintien ende Landen, op dewelcke noch op hare geaſſocieerde Landt-ſchappen, Steden ende Landen als vooren hy Heer Coninck niet en pretendeert, noch nu, ofte namaels voor hemſelven, ſijne Succeſſeurs, ende nakomelingen, ſoo geduyrende, als na het expireren van't jeghenwoordige Tractaet nimmermeer yet ſal pretenderen, ende dienvolgens te vreden te ſijn met deſelve Heeren Staten te tracteren, gelijck hy doet by deſe jegenwoordighe een beſtant &c. Wat valt hier op te ſeggen? wat pretenſie han de Coninck opt weder op deſe Landen maecken?

Degenerinns. 't Is waer/niet op die wijſe/als voor deſen want hoe eenvoudich ende onnoosel deſe luyden zijn/ſoo en willenſe dat gat niet in/ daerſe eens voor gevangen zijn geweeſt/een goet Meeſter moet het op eenen ſcherm-ſlach niet laten aenkomen; ende daerom de Coninck van Spagnien niet kommende zijne pretenſien tot deſe Landen in de Tractaten ſelfs ſtipuleren/ſo heeft hy deſelve evenwel bedechtelijck gereſerveert onder de maniere van Tracteren. Want als hy deſe Landen oprechtelijck ſoude erkennen voor Souveraine vrye Landen op dewelcke hy niet meer en hadde te pretenderen/ſo verſtaet hy wel dat hy upt kracht van die erkenteniſſe (alſe ſinceerlijck gemeent wiert) niet en ſoude konnen Treves maecken/maer dat het nootſaeckelijck een Vrede ſoude moeten weſen/die op de oude gronden nopt in geen Oorloch ſoude konnen komen te veranderen/want gelijckmen inde Scholen ſpreeckt/ſublatâ cauſâ tollitur effectus, als de oorſaecke vanden Oorloch eens 'teenemael is wech genomen/ ſoo en kan upt die oorſaecke geen Oorloch weder ontſtaen; maer als hy een Trefves beſlupt/al iſt voor noch ſoo veel Jaren / ſoo brenght de natuyre van ſulck een Tractaet mede/het ſelve geexpereert zijnde / dat upt kracht vande oude pretenſien den Oorloch (die voor den tijdt vanden Trefves maer is opgeſchort geweeſt) wederom rechtveerdichlijck mach aenghenomen werden / ende daer om of ſchoon de Coninck van Hiſpagnien de Landen voor noch ſoo ſouverain ende vry erkent/ als hy maer mach ontgaen het Tractaet van Vrede / ende alleenelijck een Trefves met deſelve maecken / ſoo reſerveert hy hemſelven bedechtelijck inde maniere ende natuyre van het Tractaet de pretenſie tot de ſouverainitept deſer Landen/ al iſt dat hyſe met upterlijcke woorden in het Tractaet aen deſelve ten vollen heeft toegeſtaen.

Germanicus. Maer lieve Vrient/ is dit het poinct dat u ſoo ſeer bekommert; voor my/ick en kan daer ſoo veel werckx niet af maecken; deſe Landen / alſt al ten quaetſten komt/en behoeven ſoo ſeer niet verlegen te zijn/ of de Coninck van Spagnien haer de Souverainitept oprechtelijck toeſtaet ofte niet / ſy hebbenſe met de Zwaerde vaſt genoech geſtelt/ende al de Werelt heeft haer langhe daer voor erkent / ende ſal niet naerlaten haer altijdt daer voor te kennen/'tſy dat het de Coninck van Spagnien lief ofte leet ſy.

Degenerinus. Nu bemerckte ick wel Germanice, dat ghy volgens uwen name/u beter verſtaet op de affairen van het duytſche-Rijck/als wel op de Intreſſen vanden Coninck van Spagnien. Wat meynt ghy dat daer niet veel aengelegen is

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

teghen is/ of de Coninck van Spagnien zijne pretensien tot dese Landen 't sp openlijck 'tsp bedecktelijck reserveert ofte niet? voorwaer daer is ten hooghsten aen gelegen. Want/voor eerst: Al-hoe-wel de Coninck van Spagnien 'teynde Adem zijnde/dese Landen nu met macht niet en kan t'onderbrengen / soo wanneer hy ebenwel wat mach respireren/ende in tijde van Trefves/door verscheyden vonden/diemen daer toe kan gebruycken (ghelijck inden voorigen Trefves heeft gebleken) de ruste ende eenichheydt deser Landen in Kerck en Politie encrobilleren ende verwarren / soo soude hy noch occasie mogen hebben om haer naer uytganck vanden Trefves / op haer onghereetste ende swackste wederom van nieus op't lijf te vallen ende te overrumpelen / het welcke zijne Majesteyt de Souverainiteyt der Landen door een gemaeckte Vrede t'eenemael ende door eeuwicheyt altijdt geabbandonneert hebbende/ noch rechtveerdelijck op de oude ghequiteerde / noch beplichtlijck op nieuwe Gronden soude konnen doen/sonder oock met eenen de Wapenen van Vranckrijck ende andere hare geallieerden tegens hemselven wederom gaende te maecken/want/soo ick bericht ben/ indien de Staten neffens Vranckrijck eenen Vrede met Spagnien willen maken/soo wil sich Vranckrijck aen desen Staet verobligeren / dat soo de Coninck van Spagnien dese Landen den Oorloch opt weder komt aen te doen dat sy dan neffens haer de Wapenen tegen Spagnien van stonden aen oock sullen aennemen; maer soo desen Staet soude willen eenen Trefves maecken/ daer Vranckrijck enckel een Vrede begeert / soo en soude Vranckrijck daerin niet willen ghehouden zijn / oordeelende dat sy niet rechtveerdichlijck haer Vrede met Spagnien soude konnen breecken/ op occasie van desselfs vernieuden Oorloch teghen dese Landen dewelcke Vranckrijck begrijpt/dat de Staten upt kracht van een Trefves/naer expiratie desselfs/aen Spagnien Tacitement selve toestaen/rechtveerdichlijck teghen haer te mogen herbatten. Ten anderen: soo weet ghy immers wel/hoe veel geaffectioneerde Vrienden de Coninck van Spagnien allerwegen in dese Geunieerde Provintien heeft/welckers ghemoederen door geen consideratie ter Werelt den Coninck van Spagnien ghetrouwelijcker blijven toeghedaen/als datmen deselve mach verseeckeren dat hy is de natuerlijcke Heer van dese Landen/ende dat de Staten hem die met gewelt onthouden ende alleen by usurpatie besitten/dat weten onse Priesteren soo breet upt te meten/ende het selve soo op de conscientien/insonderheydt vande eenvoudichste soorte/ aen te dringen/dat sy alleene door dat middel duysenden vande Ingesetenen niet alleen inde Steden maer oock voornamentlijck ten platten Lande hebben Gespagnoliseert, dewelcke door die consideratie gestadich in devotie werden gehouden ende in verwachtinge blijven/ dat God noch eenmael in zijne gerechtichepdt den Coninck sal wedergeven 'tghene hem de Staten tot noch toe soo onrechtveerdichlijck hebben onthouden; als nu dese Landen eenen Vrede met den Coninck maeckten/soo souden die goede Zielen verflaeuwen ende alle hope/om 't Landt 'tavont ofte morgen weder aen zijnen natuerlijcken Heer te brengen/'teenemael verloozen gheven/ maer eenen Trefves maeckende/schoon dat de oude Souverainitept

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

rainitept deſer Landen met upterlijcke woozden abandonneert ende aen de Sta-
ten obergeeft/ſoo han men de getrouwe ende debote hertekens/de Myſterien/die
hier onder ſchuylen/wel ſtillekens communiceren/ ende alſoo in deſelbe de oude
Maximen lebendich houden/haer doende verſtaen/ gheliick het oock inder daet
alſoo is / dat de natuyze van een Trebes mede bzenght / dat de recognoiſſance
ende erkentenisſe vande ſouberainitept (welcke de Coninck van Spagnien in
het Tractaet van Trebes aen deſe Landen doet) gheliimiteert wert alleenlijck
booz den tijdt vanden Trebes ende langher niet: ſoo dat in ſulcken gheballe de
Coninck zijne gerechtichept tot deſe Landen in't minſte niet verboztet/al iſt dat
hy deſelbe erkent booz vzije / independente ende ſouberaine Landen/gheliick hy
'teenemael doen ſoude / ſoo wanneer hy eenen Vzede met deſelbe quame te ma-
ken: te meer/ dewijle de Pleinpotentiarijſen van deſen Staet (immers ſoomen
ſeght) op den 24. Mey / 1646. by exprès Artijckel aende Spaenſche ſouden
hebben toegeſtaen/ naer expiratie vanden Trebes deſe Landen wederom recht-
beerdichlijck te mogen Beoozloghen; ſoo dat des Coninckx erkenteniſſe / aen-
gaende onſe Souberainitept in dato den 7. Juny daer op gebolcht/ende daer toe
relatijf zijnde/hem in zijne gherechtichepdt ende pzetenſien tot deſe Landen in't
alderminſte niet en heeft ghepzejudicieert nochte verboztet. oft ick my ſelben
wel hebbe weten te expzeſſeren wete ick niet/maer vertrouwe nochtans dat ick
ſoo veel gheſept hebbe/dat ghy mijne mepninghe ten naeſten by ſult hebben ver-
ſtaen/ende konnen begrijpen waerom ick ſoo bekommert ben / datmen de han-
delinghe van Trebes ſal laten varen/ende neffens Vzanckrijck eenen Vzede ſal
willen hebben.

Germanicus. Seer wel batte ick uwe meeninge/ende bekenne geerne/dat ick
de ſaecke te voozen ſoo diep niet hadde ingheſien/ende dat het booz den Coninck
van Spagnien ganſch ongheraden is (immers ſoo hy het kan af wijſen) eenen
Vzede aen te gaen; maer de ſaecke en licht miſſchien ſoo niet als wy vzeeſen/
'tkan weſen dat het maer grondelooſe uptſtroſelen zijn/ 'tgheene wy hier af ap-
pzehenderen.

Degenerius. Ick wenſche van herten dat het maer uptſtropſelen mogen we-
ſen; maer in conſideratie vande gemeene mompelinge ende geruchten/ſoo vzee-
ſe ick dat het maer al te waer ſal zijn: edoch ſiet daer wel ten pzopooſten van ter
zijden een Man aenkomen/ſoo ick wel ſie/die ons upt den dzoom ſal helpen/ 'tis
onſen Bupzman Myſteriognoſtes, ende / by aldien ick niet en miſſe/ſoo is zijn
Compeer Innocentius met hem.

Germanicus. Ghy hebt wel gheſien / het zijn deſelbe / ſy hebben het gheheel
dzuck met malkanderen / ende ſchijnen van een ernſtige ſaecke met den anderen
te ſpzeecken.

Degenerinus. Wel Vzienden / ſoudemen malkanderen hier ſoo ontmoeten?
ick denck/ghy lieden hebt/ gheliick oock wy een pour menadeken ghedaen/ende
komt hier wel te paſſe/om ons een wepnich mede te deplen van 'thupdendaech-
ſche nieus/daer af wy nu eben met malkanderen waren ſpzekende/ ende de ſeec-

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

herhept tot noch toe niet en hebben konnen uptvindē. Ick wete Mysteriognostes dat ghy groote correspondentien hebt/ende by na alle verborgentheden doorsnuffelt; so dat ick blijde ben / over onse onderlinge propooften u.l. hier te ontmoeten. Ic bidde u.l. laet het u niet verdrieten noch een uyrken met ons te wandelen/ende geene Plantagie omme te gaen; wy zijn t'samen in propooften over een subject/ dat/gelijck het dagelijcks in ders mont is/soo en twijffele niet ofte sal u. l. ooch niet onaengenaem wesen/een Discours daer over met ons te houden.

Mysteriognostes. V. L. onse gebuyren hier te ontmoeten/ is ons aengenaem ende wepgeren ooch niet/noch een tourken met u. l. te doen/maer oft wy in onse Discoursen wel sullen over een komen/daer aen twijffele ick grootelijcks; want als ick sal spreecken soo het by my light / ick duchte dat wy verscheyden Maximen volgen ende op verscheyden gronden bouwen.

Degenerinus. Laet het alsoo wesen: evenwel soo mogen goede gebuyren/hoewel van contrarie gesintheden/met malkanderen wel confereren: ick weet dat ghy een Man zijt die reden plaets gheeft/ ende soo ghy my ooch met reden kont overwinnen. Ick wil mijn oordeel altijdt onder een beter geerne gevangen geven. Wy waren met malkanderen spreeckende vande huydendaechsche Tractaten tot Munster / of deselve tot eenen Trebes ofte tot eenen Vrede tusschen den Coninck van Spagnien ende desen Staet wierden aen gelept ende wat van beyden voor dese Landen proffijtelijckst soude moghen wesen / te hebben een bestant met den Coninck van Spagnien voor veele Jaren ofte eenen eeuwighen Vrede: ick bidde u Buyrman laet ons u oordeel daer over eens hooren.

Mysteriognostes. 't Is vreemt dat wy in onse propooften soo coincideren/den Brief / die ick daer in mijn hant hebbe huyden upt den Hage my toeghekomen heeft occasie gegeven/dat ick ende mijn Compere Innocentius eben van deselve Materie een langh Discours hebben gehadt.

Degenerinus. Soo en behoeft ghy over onse vragen maer te repeteren/'tghene tusschen u beyden alreede is verhandelt. De questie onder ons is gheweest/ Eerstelijck: of men de onderhandelinge van een Trebes in een Vredehandelinghe gheneghen was te veranderen/ende/Ten tweeden: soo ja/of sulex voor desen Staet ooch raetsaem sy. Ick bidde u / laet ons eens verstaen / wat ghy van 't een ende 't ander gevoelt.

Mysteriognostes. Ick wete voor de hant wel/dat onse opinië niet en sullen accorderen/dewijle ghy evenwel mijn oordeel soo ernstelijck versoeckt / soo en make ick geen zwarichept/de Intressen van mijn Vaderlant naer mijn verstant en vermogen vrymoedelijck voor te staen; wat dan aengaet de saecke selfs naer dat mijn Advijsen mede brengen / soo is het teghenwoordich niet op eenen Trebes/ maer op eenen Vrede aengesien/voor desen spraekmen niet als van eenen Trebes; maer de Ministers van Vranckrijck hebben alle mogelijcke debvoyren aengewent om sulcks tegen te gaen; ende is de saecke tegenwoordich soo verre gekomen/dat niet alleen Hollandt seer eenparichlijck daer toe is gheneghen/maer ooch alle andere Provintien over die deliberatie tegenwoordich besoigneren/ soo

niet

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

niet eenige haer met Hollant/in dat stuck alreede hebben verklaert/Gzoeningen ende omme Landen absent wesende/zijn dooz 3. Gedeputeerden daer ober oock besonden / met groote apparentie datmen sich in dat stuck van weghen alle de Pzobintien met Hollant wel sal confozmeren.

Degenerinus. Ick hebbe het wel ghedacht / Germanice dat de Fransche hier wederom inde weer gheweest waren/die leelijcke Mapstaerten/die niet te bzede zijn ofte moeten allesins haer kloet in slaen / konden sy de Hollanders niet laten gewozden? mosten sy haer jupst waerschouwen. Ick geloobe vastelijck/souder de Fransche / de onse souden al binnen in de Fuyck gheweest hebben/ende haer met een schoon pzaetjen wel hebben laten in slaep wieghen / ende met eenen Tref bes papen.

Mysteriognostes. Wat seghje daer Degenerine, my dunckt soo ick wel hooze/ dat ghyt op de Fransche gheladen hebt ; wat meynt ghy / datter gheen gaeuwe Lupden in onse Regeringe zijn/die de Intressen van onsen Staet verstaen/ ofte sy souden jupst van Bzanckrijck moeten Geboeck-staeft wesen? dat ware de Regeringe te na gespzoocken/ende genomen Bzanckrijck hadde ons de ooghen geopent/ware dat bzeemt/plus vident oculi, quam oculus, twee ooghen sien meer als een/ wat heeft Bzanckrijck daer in anders ghedaen/als betracht het Officie van ware ende geaffectioneerde Bontgenoten. Men en moet niet considereren van wien pets komt/maer wat de saecke selve sy/ ende op wat redenen die ghefondeert is / booz my/ick en ben geen groot Politijck/die my op Materien ende Intressen van Staet veel soude verstaen ; maer ebenwel soo kan ick wel eenighe/mijns oozdeels / considerabele redenen sien/waeromme ick oozdeele dat de Heeren Staten wijsselijck ende wel doen / dat sy lieber tot een Bzede als tot een Tref bes / ofte bestant alle en booz eenighe Jaren inclineren ; ende dewijle ghyt soo instantelijck op my begeert/soo wil ick u mijne consideratien daer ober geerne seggen. Ende dient hier wel aengemerckt/dat oft wel schoon de Respectijve Pzobintien meer tot eenen Tref bes als tot een Bzede / van aenbeginne vande handelinge mochten genegen zijn geweest/ upt consideratie dat geoozdeelt wiert dat in alle waerschijnlijckheyt meer tijdts wierde verreyst om eenen Bzede/ als eenen Tref bes te beslupten/dat nu ebenwel upt verscheyden insichten ghelooft werdende / datmen in soo korten / ofte misschien minderen tijdt / eenen Bzede/ als eenen Tref bes soude konnen accozderen/niet bzeemt en ware/datmen/sulex overleggende/meer tot een Bzede als tot eenen Tref bes soude inclineren: want dat weet by de Geleerden altijdt ghehouden booz eenen vasten Regel: quod fieri potest per pauciora, ne fiat per plura.

Innocentius. Dat heeft mijn Compere my willen doen gheloben/ maer ick en kan my niet bedencken/dat eenen Bzede booz eeuwich ende altijt niet en soude hebben meerder difficulteyten als eenen Tref bes ende Bestant booz eenighe Jaren.

Mysteriognostes. Ick bekenne wel/Compeer/ soo de handelinghe alleenlijck viel tusschen Spagnien ende desen Staet / datmen dan eer eenen Tref bes al-

 leenlijck

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

penlijck voor eenighe Jaren als eenen eeuwighen Vrede tusschen beyden soude konnen binden; maer gemerckt wy niet en konnen slupten sonder Vranckrijck (immers behoudens eer ende Eet) ende Vranckrijck enckel op eenen Vrede gaen wil / soo soude daer in't maecken van eenen Trebes dobbele moeyte vallen namelijck/niet alleen met Spagnien/maer oock met Vranckrijck / om aen het selve te geven Satisfactie over de bedenckingen/by deselve Kroone tegens onse Trebes-handelinghe niet bupten voorpoost gheproduceert/aengaende de ondienstige ende niet aennemelijcke vermenginghe met de saecken van Catalonien, mitsgaders de verseeckerthept ende garantie, welcke Vranckrijck niet anders/ als in haer van Vrede/aen desen Staet tot volkomen contentement ende Satisfactie presenteert te doen/waer ter contrarie maer voor halve moeyte kan gerekent werden / wanneer onsen Staet sich in een Vrede-handelinghe neffens Vranckrijck bougende/met Spagnien alleenlijck soude te doen hebben.

Innocentius. Maer moeten wy soo op Vranckrijck sien/ dat als wy ons profijt konnen doen/wy souder haer met Spagnien niet en souden mogen accorderen? my dunckt dat wy sulcke Slaven van Vranckrijck niet en behoorden te wesen.

Degenerinus. Men heeft nu vele ende langhe Jaren teghen de Coninck van Spagnien Gheoorlocht om de vryheydt deser Landen ende nu men deselve meynt bevochten te hebben/soudemense wel ongevoelichlijck aen Vranckrijck komen over te gheven/wanneermen sich soo prijs aen die Croon soude willen verbinden.

Mysteriognostes. Al sachjes Vrienden: men moet het hempt niet over den rock halen / laet ons met ordre Discoureren / naer dat ick uwe redenen mercke soo komen hier twee dingen in consideratie. Eerst: of voor onsen Staet beter is een Trebes ofte Vrede met Spagnien te beslupten. Ten anderen: of wy ons in dese particuliere handelinge met Spagnien/om ons geimagineert voordeel/ van Vranckrijck dienen te separeren. Ick antwoorde op het laetste in't Generael/dat wy met Vranckrijck dienen vereenicht te blijven/ende door gene consideratien ons van malkanderen moeten laten schepden / soo wy opt eenige goede ende verseeckerde Vrede met Spagnien meynen te maecken al ist dat het ons van Spagnien noch soo schoon wert aengeboden/ja is seecker/dat wy geen oorsaecke hebben te gelooven/dat onsen Vpant sinceerlijck met ons handelt/soo lange hy meerder arbept om onse onderlinge Alliantie / door tusschen gheworpene umbragien ende jalousien te verbreecken/als aen ons gheljckelijck ende wederzijts contentement te gheven; ende dat aen d'ander zijde ter Werelt niet en is/ welck den Spagniaert eerder tot reden brenghen sal / als wanneer hy siet/dat niet tegenstaende alle zijnen arbept/ oberbekelijck verbonden blijven / die haer t'samen hebben geboecht om hem te Beoorlogen/tot dat d'een ende d'ander volkomen Satisfactie werde ghegheven. Doch van dit subject wil ick naer desen met de Vrienden wyder spreecken. Ick hadde aenghenomen mijne bedenckingen te geven/waeromme ick oordeele voor desen Staet dienstigher te zijn eenen

Vrede

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

Vrede als eenen Treves te slnyten/ende ingevolghe van dien vonghe / beneffen 'tghene alreede hebbe gheseght / daer noch by/dat selve by de outste/ considentste ende machtichste geallieerde van desen Staet/bedenckinghen werden opghenomen/dat Spagnien sich soude moghen laten voorstaen / dat de Hoocheyt ende Souveralniteyt deser Vereenichde Nederlanden / door Tractaet van Treves/ niet ten vollen soude wesen verseeckert ende vast ghestelt/ waer ter contrarien in gevalle van besluyt van een Vrede die vasticheydt vande Souverainiteyt deser Landen/tot allen tijden sal blijven/ selve oock by den Vyandt buyten alle cavillatien ende mis duydinghen ende daer door deselve ende oock alle quaetwillighe benomen sal werden/d'Occasie/om onder pretext ofte pretensie van overicheyt dese Landen te konnen Beoorlogen.

Degenerinus. Die outste / considentste ende machtichste geallieerden en zijn niemant anders als die Fransche: mocht ick het flus niet wel seggen Germanice, dat die Fransche Moyalles inde weer geweest waren? Ick geloove vastelijck uyt dit segghen van Mysteriognostes, (die alle Mysterien doorsnoffelt ende weet) dat de Franschen even die consideratien de Staten in't hooft ghebracht ende te gemoet gevoert hebben/die ick u hier vooren hebbe voorgestelt/als mijne particuliere bekommernissen / soomen de Treves-handelinghe in eene Vrede-handelinghe soude komen te verwisselen: soo de Staten maer eenichsints de snuf hier van wech hebben / soo ist ghedaen met den Treves / de Coninck van Spagnien maccher zijn muts wel na werpen/ ende naer de verooveringhe van dese Landen te gelijck.

Mysteriognostes. Daer by soo werde ick bericht / dat/ ghelijck als de Francoysen tot eenen Vrede raden/(als wesende de Vrede / het ghewenste eynde van alle Oorlogen/ende daer door te hopen is / dat dese zware ende bloedige Oorlogen/eenmael sullen werden wech ghenomen ende in toekomende gheheelijck komen te cesseren/dat oock also de Spagnaerden niet en schijnen af-keerich te zijn vanden Vrede; ende of wel vele verre siende Politijcke uyt verscheyden consideratien oordeelen/dat de Coninck van Spagnien maer gheveynsdelijck hem soo indifferent draecht tot eenen Treves ofte Vrede naer ons welghevallen / ende hoe wel beyde presenterende/evenwel vastelijck hoopt ende gelooft/ uyt de gronden/die voor desen by onsen staet gheleght waren/datmen niet een Vrede maer een Treves soude kiesen/soo moetmen / daer af in't minste gheen kennisse draghende / hem by zijne presentatie vatten ende vast houden ende op eenen Vrede handelen. Want hoe soude het voor alle ompartidige oock voor de nakomelinghen in tijden ende wijlen te verantwoorden zijn / alsmen ter expiratie vanden Treves/ende sulcx by laps van tijt/wederom in Oorloge soude moeten komen/ daermen in plaetse van dien wel een goede ende verseeckerde Vrede soude konnen hebben bekomen/ofte meynt ghy lieden dat het genoech is te hebben pacem in diebus nostris en sich met de posteriteyt niet te bekommeren? seker de natuyrlijcke verbintenisse tusschen Ouders ende Kinderen verreyst een andere sorghe. Achitophel een desperate boos wicht ruineerde hem selve; maer droech evenwel

 sorge

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

sorge voor zijne Natien; eer hy hemselven verworchde/beschickte hy zijn huys/ op dat het oock naer zijn doot in goede ordre mochte blijven/de sorge van scilurus aengaende den welstant van zijne Sonen naer zijn overlijden/is alles uyt Salustio genouch bekent. Ende waer souden wy huyden ten dage malkanderen vinden/by aldien onse Voor-Ouders alleen voor haer selven hadden ghesorcht? sy hebben ons de Regeringe overgegheven in den Staet/dat beyde Politie/militie ende finantie waren in goede ordre: ende nu door onse onderlinghe umbragien ende driften tot eygen ende particuliere Intressen de vasticheydt vande Politie merckelijck wert verzwackt / de militie boven ons bereyck is ghewasschen / de finantien ongelooffelijcker wijse zijn/uytgeput: sullen wy nu meynen ghenoech te konnen bestaen/als wy onse successeuren eenen slibberijgen Staet naerlaten/ sonder den selven tegen hare Vyanden voor het toekomende genouchsaem versekert ende door eenen eeuwigen Vrede liever als door eenen tijdtlijcken Treves ofte bestant te hebben vast ghestelt? de Fondamenten van onse Regeringhe ten huydigen dage zijn/ dit poinct aengaende even deselve/ dewelcke gheweest zijn/ ten tijde van het maecken vanden voorigen twaelf-jarighen Treves / nu is seker ende vast dat voor het aengaen van den selven Treves / van weghen desen Staet/langhe naer eenen vasten Vrede is getracht gheweest/ ende niet eer tot de handelinghe van den voorschreven Treves ghetreden/voor ende aleer bevonden was/dat allle hope van een goeden Vrede quam te cesseren/uyt alle welcke ende verscheyden andere dierghelijcke consideratien ick niet en twijffele ofte alle / die maer eenighe sucht hebben tot den welstant van ons Vaderlandt/ en sullen met my konnen oordeelen/dat de Vrede is ende soude konnen wesen/het Christelijckste/prompste ende eerlijckste middel / om eenmael uyt dese kostelijcke ende bloedighe Oorloge te geraecken/ ende dat mitsdien van weghen desen Staet in alle manieren behoort te werden getracht/om in dese jegenwoordighe ghestaltenisse ende constitutie van tijden ende saecken / daer toe te moghen komen. Ick wete wel/dat verscheyden bedenckingen hier tegen werden ghemoveert; maer alles wel overwogen zijnde/vertrouwe ick volkomentlijck/dat ghene sufficante redenen en zijn by te brenghen/waerom een tijdelijcke stilstant ofte Treves/ voor een vasten ende eeuwigen Vrede soude dienen geprefereert.

Germanicus. Ick mercke wel dat ghy seer Vrede-sieck zijt ende niet veel en hout van eenen Treves / ende over sulckx de voordeelen van eenen Vrede sorchvuldelijck bestudeert hebbende/schijnt ghy evenwel voorby te gaen/ofte immers niet veel te achten de menichvuldige ongemacken/dewelcke uyt uwen schoonen Vrede lichtelijck sullen komen te ontstaen: ghy lieden roept altijdt datmen te doen heeft met eenen trouweloosen Vyandt / die onder andere oock dese Maximen soude hebben/quod Hereticis, præsertim rebellibus nulla sit habeuda fides: ende heeftmen over sulckx inden voorighen Treves altijdt op zijn hoede gheweest ende eene goede militie aengehouden/niet alleen uyt voorighe consideratie; maer oock ten opsicht datmen wiste/ datmen naer expiratie van den twaelf-jarighen Treves wederom in voorighen Oorloch met den Vyant soude moeten komen:

edoch

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

edoch soo wanneermen eenen eeuwigen Vrede met den Coninck van Spagnien sal hebben gesloten; meynt ghy niet datmen dan sorgeloos sal werden / de militien laten vervallen en versterven sonder andere wederom inde plaetse van dien aen te queecken? want men sal soo gerust wesen op dien Vrede / datmen de minste apprehensie van Oorloch niet sal konnen hebben / daer by soo sullen oock de Gemeene middelen verminderen die soo ghemackelijck in tijs van eenen vasten Vrede niet sullen konnen geheven werden / als ofmen eenen Treves hebbende / soude konnen pretenderen / datmen 't zijnder tijt wederom in Oorloge soude moeten komen / de Gemeente sal begeeren ontlast te zijn van die zware Imposten / die sy nu soo lange / ter occasie vanden zwaren Oorloge hebben gedragen.

Innocentius. Wel dat soumen immers seggen / als wy eenen vasten Vrede hadde / datmen dan de Soldaten soude af-schaften ende de Gemeent verlichten van die groote Schattinghen / diemen alle daghe practiseert ende haer oplicht: want als wy gheen Oorloch hebben / wat souden wy dan met Crijsch-Volck doen / ende gheen Crijsch-Volck hebbende / waer voor souden wy dan noch soo moeten geven?

Germanicus. Dat soo / ofte ten naesten by soo zijnde / hoe wil het dan met dese Landen af-loopen / so wanneer de Coninck van Spagnien onder d'een of d'ander pretext deselve op haer onversienste 'teenigher tijt komt op het lijf te vallen. Alsmen een hont slaen wil men vint haest een stock: Coninghen en ontbreecken nopt prætexten en pretensien / als sy d'een of d'ander den Oorloch willen aen doen. Laet al dese tegenwoordigen Coninck den Vrede met dese Landen aengaen / onverbreeckelijck onderhouden / hy is mede een sterffelijck menschе ende kan naer verloop van 3 a 4 Jaren ofte noch eerder komen te sterven; dunckt u dat in sulcken gheval zijn successeur aen dien Vrede soo vast soude verbonden wesen gemaeckt in prejudicie van zijne pretensie ende gerechtichejt tot de Souverainitejt deser Landen / die hy soude moghen sustineren dat sy Vredecesseur wel voor zijn Persoon maer niet voor de Kroon ende zijne Nasaten en hadde konnen quiteren ende overgeven. Ick bidde u antwoort my eens op dese zwarichejt.

Mysteriognostes. Seer geerne ende so ick vertrouwe tot u volkomen satisfactie ofte ten minsten genoechsame overtuyginghe. Want aengaende die ghepresupponeerde sorgeloosheyt in tijs van Vrede / mitsgaders het verval vande militie / hoewel in sulcken gelegenthejdt by vele Volckeren bedenckelijck / zijn / mijnes oordeels / niet te vreesen / te sullen komen in een Volck en Lant / die soo lange inde Oorloge zijn geusseert; immers niet meer als in Reguard van andere Coningen Princen ende Republijcken / die gewoon en nu oock ghesint zijn van den Vrede te handelen / ende hare verseckerthejt ende securitejt in deselve met goede middelen ende Wapenen te besorghen: konnende anderssints ende by foute van dien / die sorgeloosheydt soo wel in eenen Treves als Vrede komen te vallen: ende de militie vervallen; daer toe te minder apparentie in desen is / mits die situatie ende gelegenthejt deser Landen / ende die groote sorchvuldichejt / die

tot

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

tot conſervatie vande vryheydt ende wel-varen der ſelver van tijdt tot tijdt ſal noodich weſen/en dienen aengewent ende ghedragen te werden/'tverval vande ghemeene middelen en is mede ſoo ſeer niet te vreſen; want hoewel de militie merckelijck ſal konnen vermindert werden/ ſoo en ſalmenſe even wel niet geheel mogen af-ſchaften gelijck onſen goeden Innocentius meynt/ maer noch een competente poſtie van deſelve moeten in dienſten houden/ het welck dan een middel weſen ſal / om oock het ſtuck van de finantie in goede ordre te brenghen ende te houden; ghemerckt tot onderhout vande militie/ conſenten en middelen ſullen ghereguireert zijn/die oock niet aparent zijn / in plaets van Vrede te verminderen ofte te verhallen; maer ten fine voorſchreven ende tot betalinge van des gemeynen Landts groote Laſten/ſchulden ende 'tachterheden ſullen dienen ende moeten werden gecontinueert ende waeromme mede ghenen nalatichheydt en ſtaet te vreeſen/mits die oude ende lange gewoonte ende willichheydt vande Gemeente/ ende dat ſoodanige middelen ende laſten/by die t'ſamentlijcke Regeerders deſer Landen/zijnde die gequalificeerſte ende notabelſte Ingeſetenen van dien / werden geconſenteert/geheven ende gedragen neffens de Gemeente. 'tGhene ghy wyders aengaende eene geimagineerde rupture by deſen teghenwoordigen Coninck ofte deſſelfs ſucceſſeuren onder d'een of d'ander pretert/daer hebt gelieven by te voegen/ſoude merckelijcke bedenckingen hebben konnen geven/ by al dien men inden Jare 1609. in plaetſe van eenen Treves (gelijckmen doen voor hadde) eenen Vrede hadde beſloten; maer aenmerckende de hupdendaechſche conſtitutie van ſaecken/en kan daer nu de zwarichept niet in ſien. Want/voor eerſt: was de Coninck van Spagnien doen ter tijdt noch ghenoechſaem in zijn volle vpgeur ende ſoude volgens dien/in plaets van rupture / redoutabel zijn gheweeſt; maer nu zijn het de tandé ſulcx uptgetrocken/door ſijne geledene ſchade in Ooſté ende Weſten verlies van Portugael / Catalouren ende van andere goede parthijen mitſgaders door de verzwackinge ende genoechſaem totale rupne van zijne Nederlantſche Provintien / van dewelcke hy voor het concluderen van den Vrede misſchien niet veel overich en ſal hebben/ dat hy eens Vrede hebbende ofte ſich wel ſal wachten die wederom tot Vpanden te verwecken / dewelcke hem in zijne hoochmoedige deſſeynen tot de gepretenteerde Monarchie over het gheheele Chriſtenrijck genouchſaem alleene hebben geſteupt/ofte ſo hy ſoo dwaeſſelijck mochte beraden weſen vanden Vrede te breecken / dat wy hem ſoo ſeer niet en ſoude behoeven te vreeſen. Ten anderen: ſoo iſſer oock een groot onderſcheyt tuſſchen onſen Staet ſelve in die ende inde hupdendaechſche tijden. Want in plaetſe dat wy doen/in plaets van rupture/de furie van eenen machtigen Vpandt/ genouchſaem alleen ſouden hebben moeten verſtaen/daer is het / dat wy nu met Vranckrijck ſtaende in ſulcken naeuwen verbinteniſſe/met deſelve Croon te gelijck/de indignatie van eenen uptgepluckten Coninck/ in plaets van deſſelfs trouweloos heyt met Gods hulpe/lichtelijck ſullen konnen tegen gaen.

Degenerinus. Maer lieve Vrient wat laet ghy u al voorſtaen? meynt ghy dat Vranckrijck eenmael upt deſe Oorloge gheraeckt zijnde ende eenen Vrede hebbende

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

hende gemaeckt/gelegen sal komen neffens u de Wapenen tegen Spagnien aen te nemen / wanneer Spagnien onder d'een of d'ander pretext u weder mochte komen te bevechten: seecker dat en dunckt mp niet.

Mysteriognostes. Ick ben volkomen in dat gevoelen/niet alleenlijck vermits Vranckrijck sich daer toe verbint/in kas dat wp af-wijcken vanden Treves ende neffens haer eenen Vrede willen maecken; maer oock dewijlen dat Raison d'Estat in Vranckrijck altijdt heeft mede ghebracht/dese Landen ghetrouwelijck tegen den Coninck van Spagnien te maintineren/ende niet te gedoogen dat hp opt van deselve soude Meester werden.

Degenerinus. Hoort ghp wel Germanice dat het soo light ghelijck ick het hebbe geapprehendeert; doch de tijdt sal leeren hoe de Francoysen (soo het opt daer toe komt) haer woort sullen houden / maer lieve Mysteriognostes, die soo seer pbert voor uwen Vrede/komt ghp niet batten / dat in eenen Treves in allen ghevalle meerder seeckerheyt is te vinden van onderhoudinghe der Tractaten/als in eenen Vrede: ghemerckt men gemiscontenteert zijnde/den uptgangh van eenen Treves/tijdtlijck zijnde / lichtelijck kan af-wachten / waer ter contrarien in eenen Vrede/geen uptganck komende verwacht werden/eerder occasie wert gegeven/ om hp alle gelegentheden upt de Tractaten te springen ende deselve te verbreecken.

Mysteriognostes. Ick segghe wederom dat de Coninck van Spagnien sich wel thienmael over sal beraden/eer hp den Vrede met dese Landen sal verbreecken/ende soo hp sulcks al quame te doen/soo en is Spagnien voor desen Staet/ insonderheyt met Vranckrijck vereenicht blijvende/soo ontsacchelijck niet meer als voor desen/boven dien soo is seecker/ dat de observantie ofte non observantie van alle Tractaten ende handelingen van Vrede ofte Treves ordinairlijck gereguleert werden/niet naer den tijdt ofte Jaren daerinne gemelt/maer na die Interessen van de respective Princen ende Republijcken ende na dat die tijden ende occasien voorvallen / zijnde inde Historien die Exempelen in het eene ende in het andere/niet als te wel bekent: sulcks dat alle uwe consideratien / soo wel op de Tractaten van Treves/als van Vrede konnen werden gepast.

Degenerinus. Ick bemercke upt alle u Discourssen / dat ghp de ooghen dapper op Vranckrijck hebt/ende u groote getrouwicheyt van die zijde inbeelt/ende daerom meynt/datmen Vranckrijck gheen offentie gheven moet/al konden wp noch soo avantagieuse conditien met Spagnien apart handelende van haer bedingen.

Innocentius. Och ja/daer is mijn Compeer t'huys / ende soo mp dunckt / al vpp wat te veel: ick weet dat hp immers soo goeden Patriot is als ymandt ter Werelt kan wesen maer hp is vpp wat te Fransch: wp hebben dickwils daer over dispupten met malkanderen ghehadt. Ick beken wel dat hp mp wel haest de mont weet te stoppen / als wp daer over aen't dispupteren komen/want ick ben vpp onervaren in Politijcke saecken; hp daer-en-teghen is van alle marcken weer gekomen/weet ick een gat/hp weet terstont een lap daer op te leggen/

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

soo dat icker altijdt met beschaemde haecken moet uytscheyden: zijn Haen is altijdt Coninck; soude ober sulcks blyde wesen/teghen woordich occasie te hebben mijn Compeer van zijn Vaderlandt eens te hooren spreken met luyden/die ick geloove het stuck beter verstaen als ick/ ende soude my wonder gheven Mysteriognostes, ofte ghy dese luyden met u dagheliicks praetgen/oock soo wel soudet konnen papen/ ick meyne dat ghy u Volck hier ghetroffen hebt/die u beter Stoffe souden konnen leveren als ick. Want soo ick uwe gebuyren recht kenne/ick meyne/datse liever Spaensch als Fransch souden wesen; maer wat ist/ wy zijn hier voor de Poort/ ende d avont doet ons beyde onse wandelinghe ende Discoursen te gelijck af-breecken.

Degenerinus. Ick ben een Hollander/ende gheen Spagniaert; maer als ick een van beyden soude moeten zijn Spaensch of Fransch/ soo wete ick wel wat ick soude kiesen. Ick kan my niet bedencken watmen met de Francoysen dat lichtveerdighe ende bedriechelijcke Volckje/ soo veel mach op hebben; soo het niet te laet en ware/ick soude hier ober met mijn Buyrman noch wel een praetjen willen hebben.

Mysteriognostes. 't Is waer Buyrman ghy zijt een Hollander/maer gelijck uwen name wat verbastaertachtich luyt/ soo soude ick al grootelijcks twyffelen/ of ghy oock inder daet niet byy al wat zijt ghedegenereert ende veraerdet/ Esse, quàm videri bonum præstat wat my aengaet/ick gebe my uyt voor een goet Patriot/ende hope sulcks te leven en te sterven/ ende soude niet gaerne ymandt daer in wijcken/ende bekenne des niet tegenstaende dat ick een veel beter gevoelen van Vaderlandt hebbe als ghy lieden ende dele met u. l. Ick hebbe mijn opinie dies aengaende dickwils teghen mijn Compeer Innocentius staende gehouden/die ick wete dat het oprechtelijck immers soo wel meynt als ick; maer als of de Man somwijlen (op dat ick een byy woort spreecke) half Innocent ware ende van Tuyten noch blasen en wiste/ soo doet hy sulcke vreemde ende Boere slagen/en soude wenschen dat het my met andere/ die hy meynt het stuck beter te verstaen/ als hy/ van dese Materie mochte hooren spreecken/u. l. schijnt oock daer toe gheneghen te zijn/wat my belanght sal my niet ontrecken/u lieder aller consideratien tegen Vaderlandt aen te hooren ende deselve naer mijn vermogen te beantwoorden/soo wanneer het de Vrienden sal ghelieven dat wy met dese Compagnie onse wandelinge en Discoursen eens mogen herhatten/ick sie wel dat wy het voor ditmael hier by moeten staecken. Adieu dan Vrienden tot weersiens/dat ick wenschе met den eerste moghe wesen.

FINIS.

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -

/ 125 B 14 c Br. 1646 Patriot -